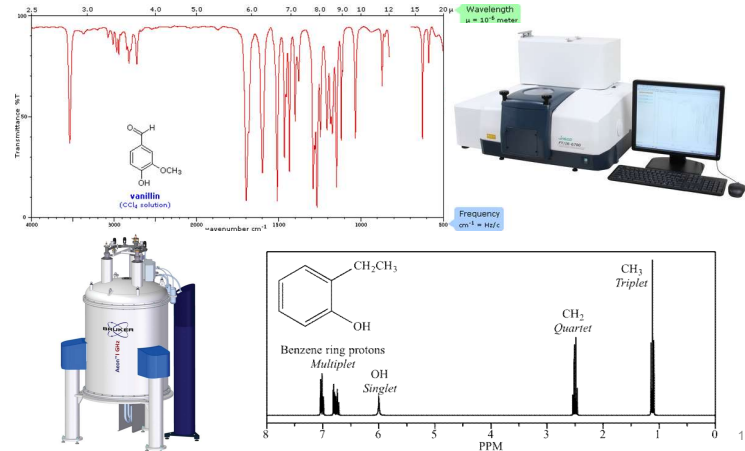

Biofizika II.

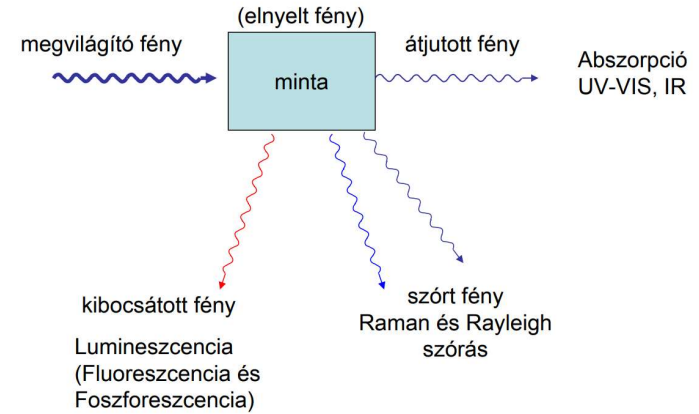
Optikai és rádióspektroszkópai módszerek

Orosz Ádám

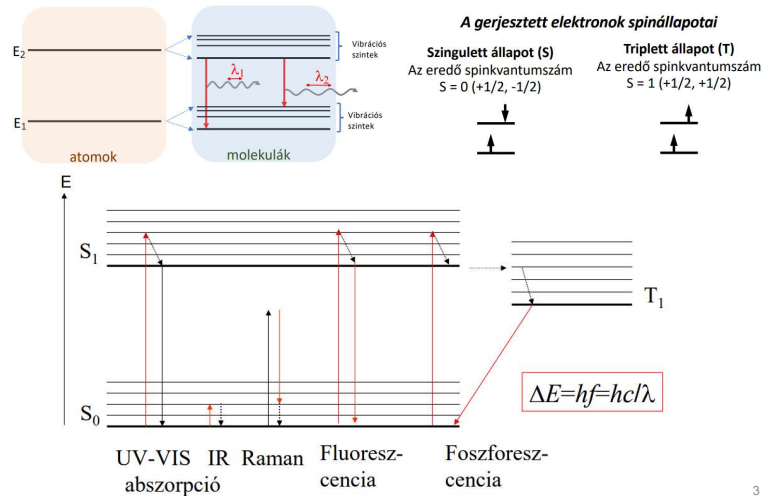
Besugárzás elektromágneses sugárással

Milyen jeleket mérhetünk?

Fényelnyelés és kibocsátás

Jablonski-diagram

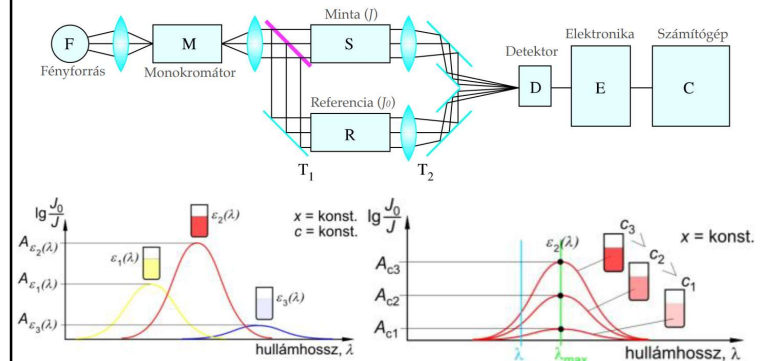

Abszorpciós spektroszkópia

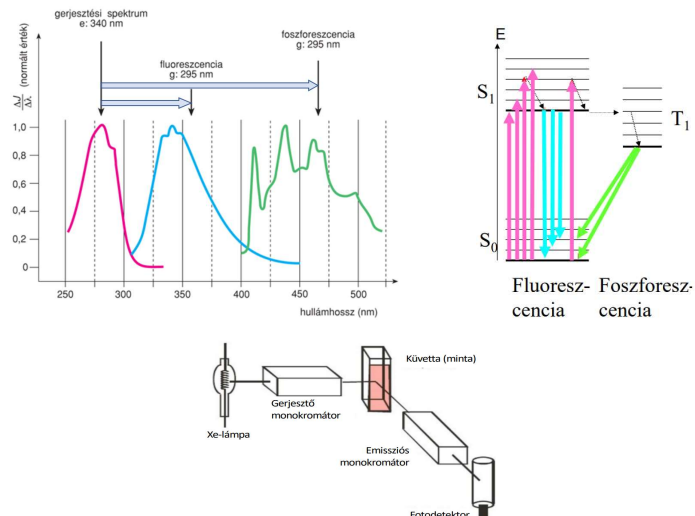
Minőségi és mennyiségi információ

$$A = \lg \frac{J_0}{J} = \varepsilon(\lambda)cx$$

$$A(\lambda)$$

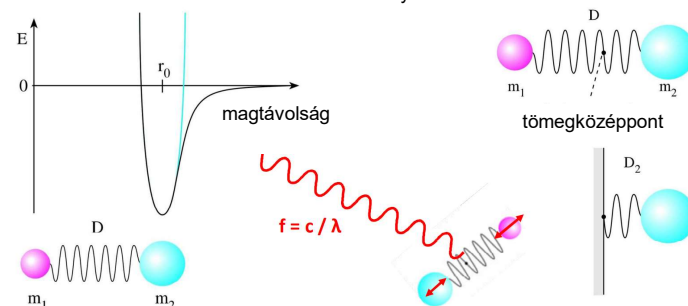
Emissziós spektroszkópia

5

Infravörös spektroszkópia

- Infravörös fény (IR): $\lambda = 800 \text{ nm} - 1000 \text{ }\mu\text{m}$
- Abszorpciós spektroszkópia
- Az elnyelt infravörös sugárzás molekularezgéseket kelt
- Molekulaszerkezetre vonatkozó információ nyerhető

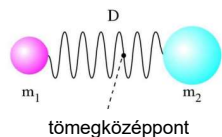

6

Hullámhossz és hullámszám

$$f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{D}{m_{\text{red}}}} \quad \lambda = \frac{c}{f} = 2\pi c \sqrt{\frac{m_{\text{red}}}{D}} \quad \nu = \frac{1}{\lambda} = \frac{1}{2\pi c} \sqrt{\frac{D}{m_{\text{red}}}}$$

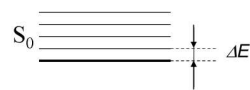
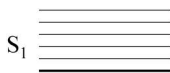
Klasszikus fizikai modell

$$f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{D}{m_{\text{red}}}}$$

rezonancia f frekvenciájú sugárzással

Kvantumfizikai modell

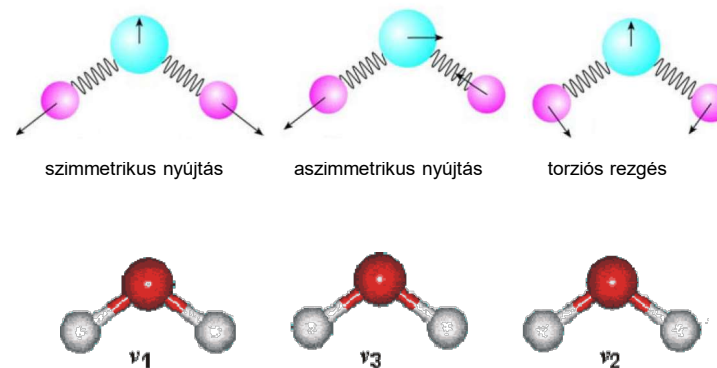
$$\Delta E = hf$$

azonosak!

7

Normálrezgések

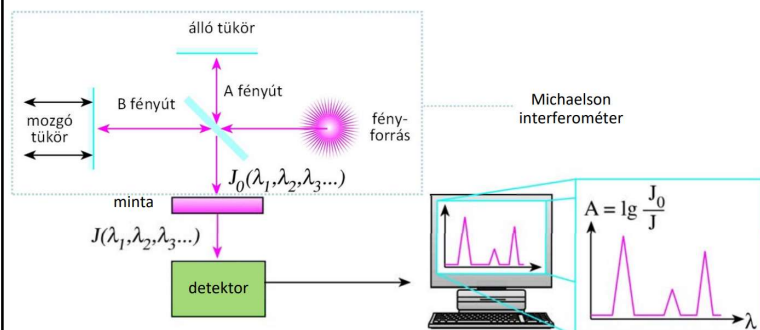
- Az egymástól független rezgések
- Minden atom **ugyanazzal a frekvenciával**, de **különböző amplitúdóval és irányban** rezeg.
- Példa: a víz három normálrezgése

8

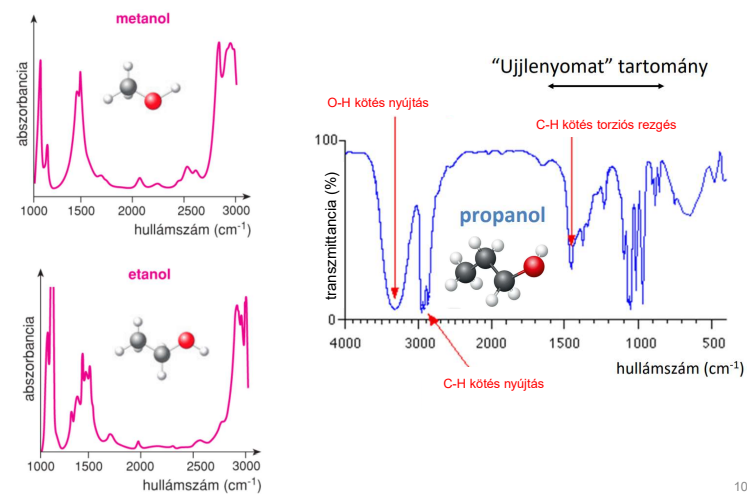
Az IR-spektrum mérése

Fourier transzformációs infravörös (FTIR) spektroszkópia

9

Molekulák azonosítása, szerkezetmeghatározás

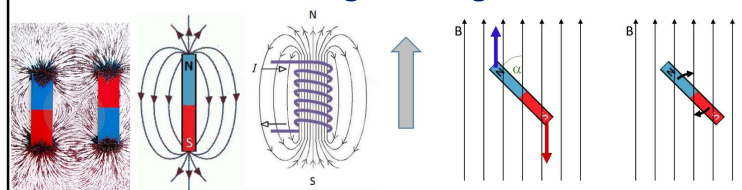
10

Mágneses magrezonancia NMR spektroszkópia

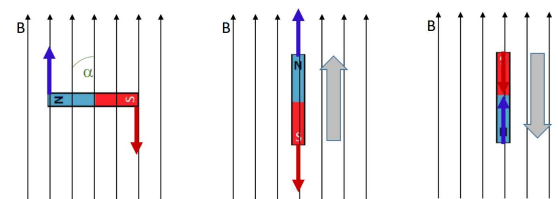

11

Mágnesesség

Mágneses dipólus homogén mágneses térben

Potenciális energia:

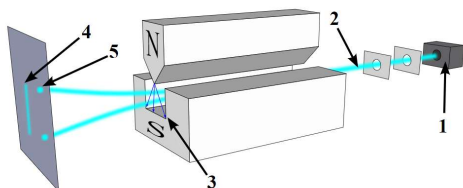
$-\mu B$

$+\mu B$

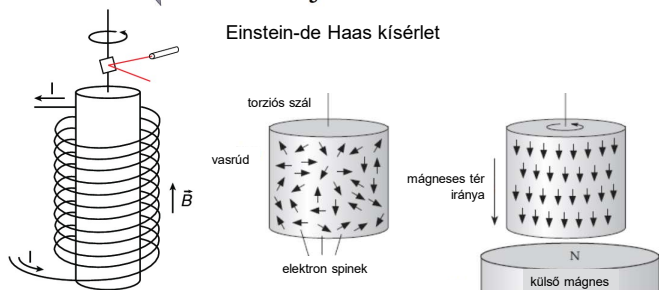
12

Mágneses momentum és spin

Stern-Gerlach kísérlet

Einstein-de Haas kísérlet

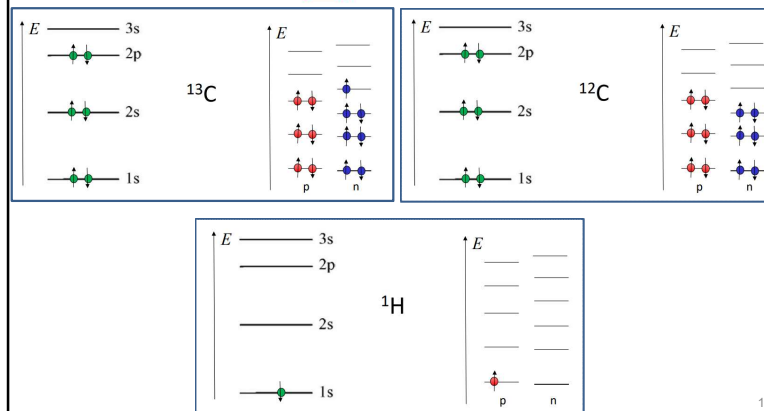

13

NMR jelet adó magok

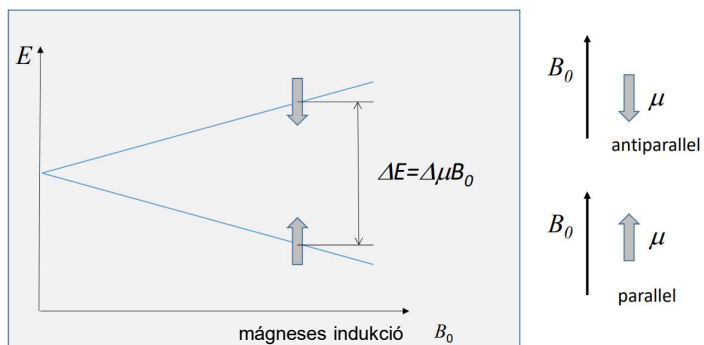
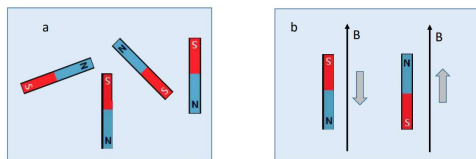
Páratlan számú protonot vagy neutron tartalmazó magok

^1H , ^2H , ^3H , ^3He , ^4He , ^{13}C , ^{14}N , ^{15}N , ^{16}O , ^{17}O , ^{19}F , ^{23}Na , ^{31}P ...

14

Zeeman-effektus

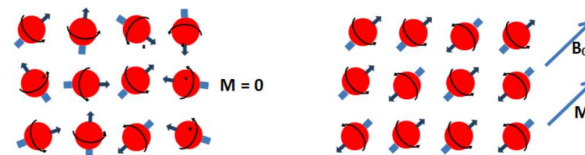
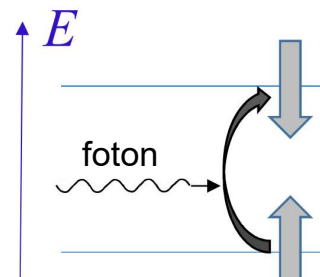
15

Rezonancia

$$\Delta E = \Delta \mu B_0 = \gamma \hbar B_0$$

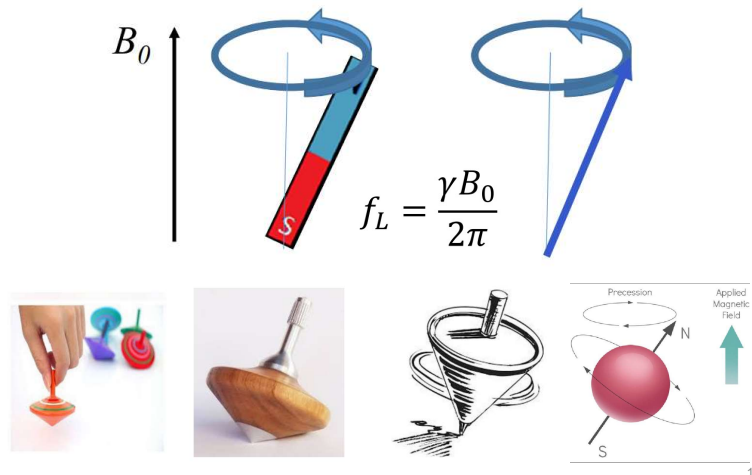
$$E_{\text{foton}} = hf = \Delta E$$

$$f = \frac{\gamma B_0}{2\pi}$$

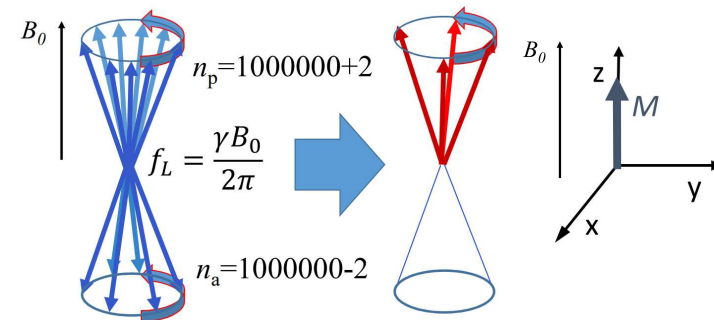
16

Spin (és mágneses momentuma) külső mágneses térben - precesszió

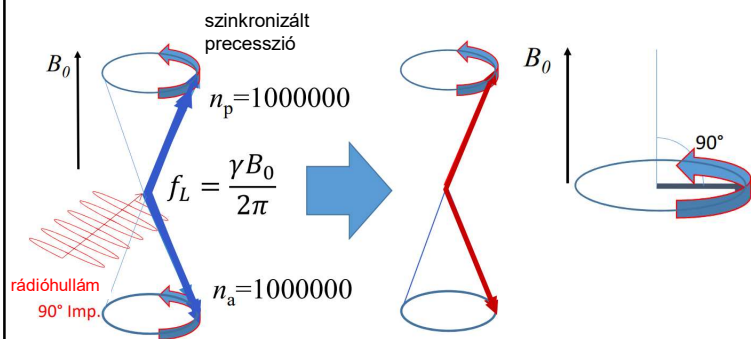
Az NMR spektrum mérése

Folytonos hangolású (CW) és impulzus alapú Fourier transzformációs (FT) eljárás

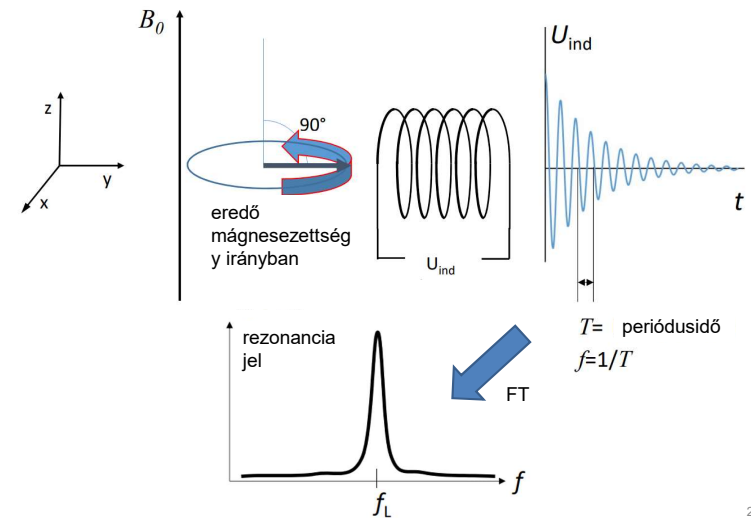
18

Impulzus alapú módszer Gerjesztés rádiófrekvenciás impulzussal

19

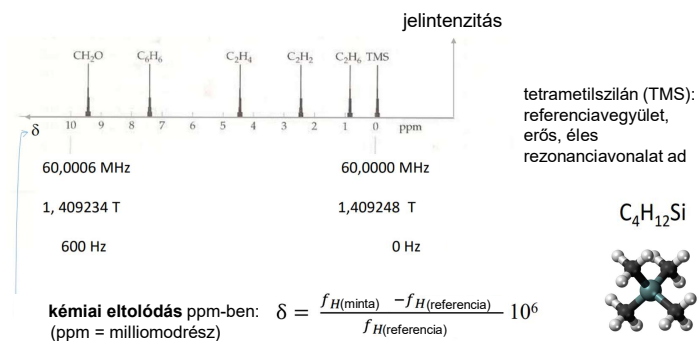
Szabad indukciós lecsengés - Free induction decay (FID)

20

Kémiai eltolódás

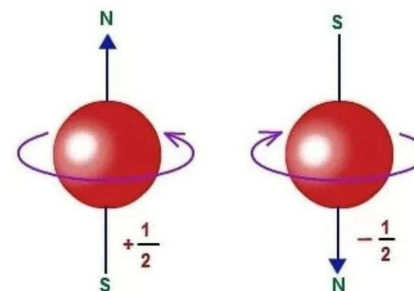
- A kémiai eltolódás a magokat körülvevő **elektronoktól függ**
- Árnyékoló** hatás – **lokális változás** a mágneses tér erősségében – a magra jellemző **rezonanciafrekvencia eltolódik**
- Információ a **molekuláris szerkezetről**

21

Spin-mém

Electron spin explained: imagine a ball that's rotating, except it's not a ball and it's not rotating

22